

Патријарх Порфирије поводом великог јубилеја у Карловачкој богословији

БЛАГОСЛОВЕН КОЈИ ДОЛАЗИ У ИМЕ ГОСПОДЊЕ!

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије посетиће 17. октобра 2024. године Богословију Светог Арсенија Сремца у Сремски Карловцима.

Том приликом, поводом 230. годишњице тог знаменитог црквено-просветног завода, Светејши Патријарх ће началствовати светом Литургијом и чином освећења обновљене и генерално уређене школске капеле посвећене Светом Арсенију Сремцу, другом Архиепископу српском и заштитнику Карловачке богословије, са почетком у 9 часова.

Богословско училиште у Сремским Карловцима представља једну од настаријих и најважнијих образовних установа српског народа. Баштини традицију богословског образовања у Сремским Карловцима које датира од времена оснивања Клирикалног училишта 1749. године. У Карловачкој митрополији, која је од оснивања па до краја Првог светског рата била у Аустријској царевини, током 18. века је било више покушаја да се оснују клирикална училишта за образовање православног свештенства, али је ова

намера остварена тек 1794. године у Карловцима. Клирикална школа, као једина те врсте у Митрополији, убрзо је постала једна од четири најуспешније и најпознатије теолошке школе у православном свету. Школа је током свог развоја, од оснивања до савременог доба, прошла кроз неколико периода.

I ПЕРИОД (1794-1872) – Клирикално училиште почело је са радом 1/14. фебруара 1794. у Карловцима захваљујући митрополиту Стефану Стратимировићу. Смештено је у згради Нормалне школе, а први управитељ и професор био је протосинђел Петар Јовановић Видак. Неколико година касније, захваљујући, такође, митрополитовом ангажовању, отворено је Благодјејаније у коме су сиромашни ученици Клирикалне школе и Гимназије бесплатно добијали храну (1797). Школска година одвијала се од почетка новембра до краја августа. У почетку је школовање трајало две године, да би од школске 1825/26. било продужено на три године. Рад школе у овом периоду прекинут је неколико пута: због куге (1795/96), због револуционарних дешавања (1848/49) и ради њене реорганизације (1872-1875).

II ПЕРИОД (1875-1920) – Након издавања Краљевског рескрипта 1868. године, приступило се реформи Богословије. Реформисана школа почиње са радом школске 1875/76. године, када је отворен први разред. У Богословију су примани свршени гимназијалци са положеним испитом зрелости, међутим у почетку је тај услов испуњавао мали број кандидата. Сваке следеће године отварао је по један разред, да би школске 1878/79. био отворен и четврти, завршни разред Карловачке богословије. Ученици су поред редовне наставе, били у обавези да сваког дана одлазе у цркву на јутрење, а недељом и празником на Литургију. Школска година почињала је 28. августа и трајала је 10 месеци. Први статут Православног српског богословског училишта донет је 1897. а следећи 1906. године. Школске 1891/92. године Богословија је усељена у нову зграду (део зграде данашње гимназије), задужбину браће Анђелића – патријарха Германа и проте Стевана. Трудом и залагањем Патријарха Георгија Бранковића 1903. године за потребе Богословије изграђена је и зграда Богословског семинара. Током Првог светског рата школа није радила, обновљена је на кратко 1917/18. само за ученике завршне године.

III ПЕРИОД (1920-1941) – Након Првог светског рата наставља се са богословским образовањем у Сремским Карловцима. Тада се у зграду Богословског семинара сели управа Београдске богословије која је током рата остала без своје зграде. Она ће радити до почетка Другог светског рата

као Богословија Светог Саве.

IV ПЕРИОД (1967-) – Карловачка богословија обновљена је 1964. као одсек Богословије Светог Саве у Београду и тада је усељена у зграду Народно-црквених фондова, где и данас ради. Три године касније проглашена је, одлуком Светог архијерејског Сабора, за самосталну просветну установу под називом Богословија Светог Арсенија.

Православна Црква примајући сведочанство и чувајући предање кроз векове, утврдила се у божанској заповести да чинећи у спомен (Лк.22,19), живи са Христом и у Христу кроз света богослужења. Зато је целокупна припрема за православног хришћанина, будућег свештенослужитеља, за учествовање у Тајни Царства Божјега, најважнији подвиг и најсветије дело. Срце Богословије је из овог разлога управо капела смештена у згради Фондова, посвећена небеском покровитељу школе – Светом Арсенију Сремцу. Свето богослужење у које увиру наше личне молитве, а из ког извиру благодатни дарови Светога Духа, чине нас новим Израиљем и учесницима Царства Божјег већ сада и овде. С тим у вези, света богослужења и молитвена правила која се врше у капели Богословије представљају најлепше дело у подвигу изграђивања човека Божјег, православног хришћанина и ученика школе. На редовним богослужењима, ученици Богословије учествују у Саборној цркви Светог оца Николаја – храму склада и лепоте – месту сусрета неба и земље, истока и запада, барока и византије, као и осталим сремскокарловачким црквама.

Велику и најважнију поруку једна установа пошаље када успева да оствари своју мисију. Мисија сваке богословске школе, па и ове у Карловцима, јесте да покаже како је светост основни циљ и задатак мисије Цркве, јер знање само за себе надима, а доброта без мудрости води ка погибији. Зато, растући „у меру раста висине Христове“, сви планови и програми, сви професори и ерудите – уколико не посеју семе вечности и бесмртности у своје ђаке – не могу их ни просветити. Зато су у Карловачкој богословији сви – њени професори, ђаци и сви трудбеници, по примеру који нам је оставило свештено предање Цркве, увек своје очи управљали Господу као највећем учитељу и Његовим светима да их руководе и штите, пре свега од греха, смрти и зла, али и од сваке врсте искушења. Од 1794. године до данас школа је била под заштитом и покровитељством различитих светитеља и угодника Божјих. Тако прота Радослав Грујић, у свом тексту са темом од када се слави Свети Сава код Срба, описује и износи документа која сведоче и откривају ко су били молитвени заштитници Карловачког богословског училишта. У периоду од 1794. године до 1820. године заштитници школе била су Света Три Јерарха –

Свети Василије Велики, Свети Јован Златоусти и Свети Григорије Богослов, јер је њихов празник обележаван као посебан празник просветних установа. Тако се спомиње и описује чин водоосвећења који је вршен у карловачким школама – Богословском училишту и лицеју на празник Света Три Јерарха. После 1820. године, како је свест о значају Светих равноапостолних Кирила и Методија постајала израженија и присутнија што због веза са руским православним народом и Руском Црквом, што због настанка словенских држава на просторима Балкана, то су та два дивна просветитеља постали небески заштитници Богословског училишта у Сремским Карловцима. Са жељом да се сачува њихово празновање, а у знак сећања на претходни период, патријарх Георгије Бранковић је благословио да се Богословски семинар (зграда интерната) посвети Светим Кирилу и Методију. И данас се тај дан обележава као слава интерната.

Усвајањем статута (Штатута) 1897. године, утврђена је и званично првобитна жеља патријарха Георгија Бранковића да се Карловачка богословија посвети и за свога заштитника узме Светог оца нашега Саву, првог просветитеља и наставитеља српског. Та идеја и свест о празновању Светог Саве као небеског заштитника просвете и образовања је првобитно настала у Карловачкој митрополији захваљујући митрополиту Стефану Стратимировићу и чувеном српском филантропу и добротвору Сави Текелији. Како је и кнез Милош особито инсистирао на празновању Светог Саве, а како је то прихваћено после и у Босни и Црној Гори, празник Светог Саве је заправо био први заједнички празник православних Срба где год се они налазили. Сматрајући да је Богословија управо прва институција која треба да чува ово празновање, патријарх Георгије дао је да се усвоји и у Статут Богословије унесе да је слава, тј. заштитник Богословије Свети Сава, први Архиепископ српски. Тако су, пре Првог светског рата, богословије у Карловцима и у Београду славиле тог дивног светитеља као свог заштитника. То празновање је после Првог светског рата настављено у Богословији у Карловцима и било вршено, са краћим прекидом, све до 1967. године. По жељи великог обновитеља и неуморног градитеља и чувара Српске Православне Цркве у незнабожна времена патријарха Германа (Ђорића), најпре је у Карловцима отворена испостава Богословије Светог Саве, која је радила од 1964. до 1967. године. Затим је на предлог патријарха Германа, а због његове велике љубави коју је безгранично показивао према Богословији у Карловцима, усвојен предлог да обновљеној и самосталној Карловачкој богословији небески заштитник буде Свети Арсеније Сремац, други Архиепископ српски, наследник Светог Саве. Пророчки и промислитељски обновљену Богословију патријарх Герман је ставио под заштиту Светог Арсенија, знајући да је и његово дело било да

настави свето дело мисије коју је започео Свети Сава. То дело мисије су сви претходни посленици на њиви Господњој, после сваког прекида или искушења, настављали и у Богословији и смирено и у труду сви заједно напредовали на задатку који поверава Света Црква својим служитељима. Од тога дана до данас Свети Арсеније, заједно са Светим Савом, остаје небески покровитељ карловачке богословије и сав труд у Богословији се организује и мери, поред оног административног, на пре и после празника Светог Арсенија, кога Света Црква празнује 10. новембра сваке године.

БЛАГОСЛОВЕН КОЈИ ДОЛАЗИ У ИМЕ ГОСПОДЊЕ!

Поводом великог
Јубилеја Карловачке богословије – 230 година постојања
извршена је велика обнова и уређење школске капеле посвећене
заштитнику школе Светом Арсенију Сремцу, II Архиепископу српском

Освећење капеле и Света Литургија

биће 17. октобра са почетком у 9 часова

Чинодејствује Његова Светост Патријарх српски
Господин Порфирије
уз саслужење Митрополита сремског Господина Василија
и свештенства наше Свете Цркве

Дочек Његове Светости у 8:30 испред Богословије

Добро дошли!

